

Mecanismul CBAM: obținerea statutului de declarant autorizat și simplificările propuse de pachetul Omnibus

Mecanismul european de ajustare a carbonului la frontiera (CBAM) urmează să fie simplificat, conform inițiativei recente a Comisiei Europene (pachetul Omnibus), cu scopul de a reduce sarcina administrativă pentru întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) și pentru importatorii ocazionali. Inițiativa propune proceduri mai simple de declarare a emisiilor încorporate în produsele vizate de mecanism, termene mai relaxate de raportare pentru operațiunile cu certificate CBAM, dar și circumstanțe pentru reducerea penalităților. Cu toate acestea, 2026 rămâne anul în care începe plata taxei pe carbon.

Regulamentul CBAM se aplică produselor importate în UE, care provin din industrii intens poluante, din sectoarele ciment, produse chimice, îngrășăminte, fier/oțel și aluminiu. În această etapă, produsele menționate sunt supuse raportării, iar din 2026 vor fi taxate (taxa pe carbon) în funcție de emisiile de carbon încorporate în cadrul procesului de fabricare.

Totodată, începând cu 1 ianuarie 2026, importatorii sau reprezentanții vamali care vor efectua operațiuni de import cu marfuri CBAM vor trebui să dețină statutul de declarant autorizat CBAM pentru a finaliza formalitățile vamale de import.

Obținerea statutului de declarant autorizat CBAM

În acest scop, a fost publicat recent Regulamentul 486/2025, care stabilește condițiile și procedurile legate de statutul de declarant autorizat în cadrul CBAM, astfel ca, începând cu data de 28 martie 2025, importatorii ar trebui să poată aplica pentru obținerea statutului.

Conform regulamentului, pentru obținerea statutului, operatorii interesați trebuie să depună o cerere în format electronic prin intermediul registrului CBAM.

Pentru obținerea aprobării cererii, solicitanții trebuie să demonstreze că dețin capacitatea financiară și operațională necesară pentru îndeplinirea obligațiilor CBAM și, de asemenea, că nu au încălcat grav sau repetat legislația vamală și legislația CBAM, normele fiscale sau pe cele privind abuzul de piață.

De asemenea, pentru a obține statutul, operatorii trebuie să dețină o organizare administrativă adecvată pentru îndeplinirea obligațiilor de tranzacționare cu certificate CBAM, dar și pentru efectuarea controalelor interne în scopul prevenirii, detectării și corectării declarațiilor CBAM și gestionării certificatelor aferente mecanismului. Potrivit regulamentului, autoritatea competentă (Ministerul Finanțelor, în cazul României) are la dispoziție un termen de 120 de zile calendaristice de la data primirii cererii pentru a o evalua și pentru a lua o decizie cu privire la aceasta. Totodată, regulamentul prevede că, pentru cererile depuse înainte de 15 iunie 2025, termenul de evaluare este de 180 de zile calendaristice de la data primirii.

Simplificările propuse prin pachetul Omnibus

Un nou prag de scutire

Conform regulilor actuale, marfurile CBAM cu o valoare neglijabilă, sub 150 de euro, sunt scutite de la raportarea CBAM. Propunerea de modificare elimină regula de scutire de 150 de euro și introduce un plafon anual sub care importurile de marfuri nu sunt supuse regulamentului, respectiv 50 de tone (masă netă) importate pe un calendaristic. Astfel, este de așteptat că mulți dintre importatorii mici să fie scutiți de obligațiile CBAM.

Revine posibilitatea utilizării valorilor implicite pentru emisiile de carbon

O alta schimbare propusa este reprezentata de reintroducerea raportarii pe baza valorilor implicite publicate de Comisia Europeana (din trimestrul trei 2024, operatorii au fost obligați sa raporteze emisiile reale încorporate în produsele respective). Schimbarea își propune sa simplifice modul de raportare pentru importatorii care nu pot obține valorile emisiilor generate pentru producerea marfurilor CBAM de la furnizori și, în același timp, sa reduca efortul administrativ și economic, dat fiind ca nu mai este necesara confirmarea emisiilor de catre un verficator acreditat.

Noi termene pentru raportare și operațiuni cu certificatele CBAM

Autoritațile propun un nou termen de raportare, respectiv data de 31 august a fiecarui an, pentru importurile efectuate în anul anterior celui de raportare (în prezent, termenul este 31 mai). Astfel, declaranții (importatorii sau reprezentanții vamali) vor avea mai mult timp sa colecteze informațiile necesare, sa se asigure ca emisiile încorporate sunt confirmate de un verficator acreditat și sa achiziționeze numarul corespunzator de certificate CBAM.

De asemenea, datele pentru anularea și rascumpararea certificatelor CBAM au fost ajustate corespunzator, respectiv 1 octombrie și 30 noiembrie.

În plus, autoritațile competente vor putea reduce eventualele penalități pentru încălcarea obligațiilor CBAM în anumite circumstanțe - amplexarea informațiilor nedecarate nu este semnificativa, declarantul este cooperant și bine pregatit în domeniu, comportamentul se dovedește a fi neintenționat, declarantul are un istoric bun conformare.

Pe lângă cele menționate anterior, propunerea mai conține și alte modificari menite sa simplifice modul de aplicare a regulamentului, astfel încât operatorii economici sa beneficieze de un mediu concurențial cât mai corect în raport cu cei din statele terțe în ceea ce privește marfurile CBAM.

Recomandari pentru importatori

Întrucât procesul de obținere a statutului de declarant autorizat CBAM este unul de lunga durata, cererea de acordare a statutului trebuie sa fie pregatita și depusa cât mai rapid pentru a evita posibila blocare a operațiunilor începând cu 2026. Pentru importatorii care efectueaza operațiuni anuale de import de marfuri CBAM în cuantum de 50 de tone sau peste, este recomandata începerea imediata a pregătirii în acest scop.

Având în vedere ca propunerea de simplificare a regulamentului CBAM mai poate fi modificata, și cei care importa cantități mai mici decât pragul propus ar trebui sa se pregateasca pentru obținerea statutului. Solicitantul își poate retrage cererea în orice moment, astfel ca, daca pe parcursul procesului de autorizare vor fi publicate masurile finale de simplificare, iar solicitantul va avea certitudinea ca nu va intra sub incidența regulamentului CBAM, cererea de acordare a statutului se poate retrage.

În concluzie, mecanismul CBAM al UE este încă în evoluție și impactul complet asupra importatorilor ramâne neclar. Deși exista încă un grad ridicat de incertitudine, schimbarile propuse implica oportunități semnificative de simplificare a obligațiilor CBAM, pe care importatorii ar trebui sa le studieze și sa le evalueze din punctul de vedere al impactului asupra operațiunilor proprii.

Este important de reținut, însă, ca noile propuneri de modificare nu implica o amânare a regulamentului, iar perioada de tranziție se va încheia la 31 decembrie 2025. Astfel, companiile care intenționeaza sa importe marfuri vizate de mecanism ar trebui sa verifice daca vor putea beneficia de pragul de scutire sau daca ar trebui sa înceapa

pregatirea pentru perioada definitiva CBAM.